

*Linnafoorum nr. 3:*

# *Narva linnafoorum*

15-16. detsember 2009



## Mis on Linnafoorumid?

Arhitektuurikeskuse eestvedamisel toimub Linnafoorumite üritustesari. Tegu on kahepäevase töötoaga, toimumissagedusega kord kuus.

Iga Linnafoorum tegeleb konkreetse (arengujärgus) koha/probleemiga linnas, eesmärgiga luua diskussiooni kohaga seotud erinevate huvigruppide vahel.

Linnafoorumide tulemusena peaks sündima mitmekihiline ala käsitlev kontseptsioon, millele tuginedes oleks võimalik kohe vaadeldava ala arendamisega edasi minna. Kontseptsiooni mitmekihilisus tähendab, et sellega oleks võimalik haakuda nii arendajatel-investoritel kui ka arhitektidel-planeerijatel.

## Narva linnafoorumide probleematika:

# „Piirnemised Narvas. Tallinna mnt, vanalinn, jõe äär, Peterburi mnt ja piiriületuspunkt – suhted ja ühendused.”

**Narva on olnud piiriäärne linn par excellence – ta on elanud läbi mitmeid radikaalseid muutusi struktuuris. Erinevad kihistused on kattunud, aga mitte kõige edukamalt ühinenud või segunenud. Kuna ruumilised muutused on Narvas toimunud väga järsult (kiire vanalinna ülesehitamine rootsi ajal, pommitamine, kiired taastamistööd nõukogude ajal), ei ole kihistustel õieti võimalust põimumiseks olnudki. Pole muidugi mingi uudis, et ruumilises mõttes sisaldab Narva äärmiselt ebataavalisi olukordi ja võimalusi nende rõhutamiseks. Samas valitseb ruumilises mõttes justkui kahevahelolek ja ebaküpsus – ta on korruga jõuline ja ebamäärane, hoomatav aga mõistetamatu. Kõige täpsemalt võibolla omaenda jõulisusega hädas.**

Linna erinevate piirkondade funktsioon ja olemus on olnud aja jooksul libisev ja viinud hetkeseisuga teatava iseloomutuseni suures skaalas.

**Linnafoorumide üldiseks teemaks on hetkel aktuaalsete Narva piirkondadega tegelemine – Tallinna tänava ümbrus, Peterburi tänav, vanalinn, Narva jõe äär. Mis on nende ruumiliseks omapäraks, kuidas seda rõhutada, mis toimub nende kokkupuutealadel, kuidas nad omavahel ühendatud on?**

Kunagine arhitektuurivõrgustiku Ocean poolt tehtud Narva ruumilise uuringu kandvaks ideeks oli “abundance of connections”, mille sisu tundub täiesti ajakohane ka üheksa aastat hiljem. Samas muidugi võib praegusi kümnendeid arhitektuuris nimetada otseühenduste ajastuks, ühenduste loomisest räägitakse pea igas ruumilises kontekstis ja projektis. Narva puhul on iseloomulik, et samavõrra tuleks silmas pidada piirkondade iseloomulikkuse rõhutamist ja

nende iseloomu rikastamist. **Seega tõstaks “ühenduste ülekülluse” kõrvale ka “iseloomu ülekülluse” kui strateegia.**

**Tallinna maantee** on sõjajärgselt uuesti välja ehitatud avalikke funktsioone ja eluhoonestust sisaldav tänav, mis funktsioneerib linna peaaaritänavana. Huvitavaks teeb olukorra, et tänavat ääristavad üsna suures osas äri jaoks ebataavalise tüpoloogiaga hruštšovkad.

**Vanalinn** kohta on hetkel koostamisel üldplaneering, mis tegeleb kolme kihistuse sünteesiga – rootsiaegne vanalinn, hruštšovkad ja avalike funktsioonidega hoonete lisamisega kasvatatav moodne linn, niiviisi loodetakse saavutada linnalist tihedust ja rikkalikust. Kõige aktiivsem vanalinnas toimetav jõud on Narva kolledž, kes lisaks õppehoonele plaanib vanalinna ka ühiselamut. Pidades silmas mõneski Eesti linnas jõus olevat tendentsi õppehooned kesklinnast välja kolida, on kahtlemata tegu lootustandvate plaanidega.

**Peterburi maantee** küsimus on suures osas lahtine. Üsna kaua aega on õhus olnud plaan vähemalt piiriületustransiid viia üle Narva jõe linnast põhjapoolse jääva Vaivara valla kaudu. Viimasel ajal on tekkinud mõtted võimaldada Sõpruse silla kaudu piiriületust ainult jalakäijatele, mis sunniks sõiduautodega piiri ületavaid narvalasi üsna veidrale ringile ja poleks kesklinna elususe huvides võibolla ka kõige mõistlikum lahendus. Praegu kujutab aga piiriületustsoon endast ebaõnnestunud sisselõiget vanalinna, linnuse piirkonna ja jõeääre suhtes.

Hetkel on olemas **jõeäärse promenaadi** projekt, mis on Jõe tänava lõik Sadama teest Raja tänavani. Tulev promenaad külgneb Pimeaiaga (rajati bastionitele

Victoria ja Pax pärast kindlustuste demilitariseerimist) mõõdules seega Victoria, Pax'i, Justitia bastonitest ja Narva Hermanni linnusest. Promenaadi plaanitakse küllaltki tüüpilise kindlustatud kaldapealsena, mis sisaldab peatuskohti, välikohvikut, rattaparkalt jmt. Promenaadi pikkuseks on orienteeruvalt 800m ja projekti heakskiitmisel plaanitakse ehitust ajavahemikku 2011-2013. Ka toimuv Joaoru konkurss, mille vaadeldav ala asub plaanitavast promenaadist lõunas ja külgneb jõega umbes 1000 m ulatuses, näeb alale ette puhke ja meelelahutusfunktsioone (avaliku supelranna heakorrastamist, tervisespordialadega tegelemiseks võimaluste loomist ning suurte kultuuri- ja meelelahutusürituste korraldamiseks vajaliku infrastruktuuri rajamist).

Joaoru on tundlik ja mitmekülgne koht (piirneb Natura 2000 linnu- ja loodushoiualaga ja külgneb Narva jõe kanjoni maastikukaitsealaga). Tänapäevaks on Joaoru puhkealast ja sellest põhja pool asuvate promenaadi, sadama ja Pimeaiaga saanud peamisi vaba aja veetmise alasid Narvas. Kui kaldaäärse ala küsimusega on antud piirkonnas (promenaad ja Joaoru) küllaltki põhjalikult tegeletud, siis kas oleks jõeäärse ala avalikuks muutmine ka põhja ja lõuna pool aktuaalne, vähemalt tervise rajana? Aktuaalsem on raudteest lõunasse jääv osa koos arhitektuuriliselt huvitava Kreenholmiga – mida teha selle piirkonnaga – kas jätkata lineaarset ja katkematut promenaadi projekti?

Kirjeldatud aktuaalsete Narva aladega osaliselt tegeletakse - on olemas erinevates etappides planeeringuid ja projekte, hetkel pole aga kindlust nende elluviimiseks, osalt ka sellepärast, et pole tegeletud nimetatud alade omavaheliste suhete ja ühenduste uurimisega. Seega võiks Narva linnafoorum mõtestada neid alasid just üldisemalt, uurida nende piirnemisi ja suhteid.

**Kaja Pae**

Linnafoorumite vedaja

**Vanalinna planeeringu üldinfo:**

<http://www.narvaplan.ee/index.php?lang=et&menu=2&page=2>  
<ftp://ftp.urbanmark.ee/avalik/Kaja/>

**Joaoru konkursi dokumendid:**

[http://www.arhliit.ee/et/syndmused?action=competition&competition\\_id=4558](http://www.arhliit.ee/et/syndmused?action=competition&competition_id=4558)

**Sadama tee ja Raja tänava vahelise Promenaadi projekt:**

[http://www.narvaplan.ee/docs/21\\_2008\\_Narva\\_joeaarse\\_promenaadi\\_rekonstueerimine\\_-\\_Eelprojekt.zip](http://www.narvaplan.ee/docs/21_2008_Narva_joeaarse_promenaadi_rekonstueerimine_-_Eelprojekt.zip)

ja <http://www.narva.ee/ee/linnakodanikule/uudised/page:2005>

**Ülejäänud algatatud planeeringute kohta palun vaadake täiendavat infot linnafoorumite kodulehelt:**

<http://www.arhitektuurikeskus.ee/linnafoorumid/narva/alusmaterjalid>

**Linnafoorum nr. 3:**

# Narva linnafoorum

**15–16. detsember 2009****Moderator:****Ülar Mark**

(EESTI ARHITEKTUURIKESKUSE JUHATUSE ESIMEES)

**Töötuppa kutsutud eksperdid:****Siiri Vallner** (HEAD ARHITEKTID)**Indrek Peil** (HEAD ARHITEKTID)**Heikki Kalle** (HENDRIKSON & KO)**Kalle Komissarov** (EKA URBANISTIKA OSAKOND)**Tõnu Laigu** (QP ARHITEKTID)**Anne Hallik** (ENDINE NARVA PEAARHITEKT)**Tiit Sild** (TARTU PEAARHITEKT)**Markus Kaasik** (3+1 ARHITEKTUURIBÜROO)**Veronika Valk** (ZIZI & YOYO)**Peeter Tambu** (NARVA PEAARHITEKT)

Esimese päeva diskussioonile ja teise päeva avalikule üritusele kaasatakse Narva Linnavolikogu ja Linnavalitsuse liikmed, Narva kolledži esindajaid, alaga seotud investoreid ja linnaruumi küsimustega seonduvaid eksperte.

**Toimumiskoht:****Narva linnus** Peterburi mnt 2, Narva

Linnafoorumit korraldab Eesti Arhitektuurikeskus koostöös Narva linnaga.

**Kontaktandmed:****Kaja Pae**+372 56 957 067  
kaja@urbanmark.ee**Ülar Mark**+372 50 38 872  
ular@arhitektuurikeskus.ee**Eesti Arhitektuurikeskus MTÜ**

Lai 31, Tallinn 10133

tel: +372 6 117 436, [info@arhitektuurikeskus.ee](mailto:info@arhitektuurikeskus.ee)**Ajakava:****Teisipäev, 15. detsember****8:30** Start Tallinnast

Töötuba:

**11.00** Tutvustus moderaatori poolt**11.05** Lühitutvustus Narva ruumilisest hetkeseisust; Narva kolledži plaanide tutvustus**11.45** Töö algus**12.30** Kohvipaus**13.00** Töö jätkub**15.00** Lõuna**16.00** Diskussioon Narva esindajatega**17.00** Töö jätkub**20.00** Õhtusöök**Kolmapäev, 16. detsember**

Töötuba

**10.00** Töö jätkub**14.00** Lõuna**15.00** Tööde viimistlus ja ettekande kokkupanek

Avalik üritus

**18.00** Moderaatori avasõnad**18.15** Töötoas valminud tööde tutvustus, osalejate diskussioon**19.15** Küsimused, arutelu**19.50** Moderaatori lõppsõna**20.00** Vein ja suupisted

Esineb ansambel "Avenue"



Tallinna mnt piirkond

Vanalinn

Promenaad

Peterburi mnt

Joaoru konkursi ala

Narva

Luinigaasär